

Tw. 1.

Jeżeli ciąg $\{a_n\}$ ma granicę a i ciąg $\{b_n\}$ ma granicę b , to ciąg $\{a_n + b_n\}$ ma granicę $a+b$.

Tw. 2.

Jeżeli ciąg $\{a_n\}$ ma granicę a i ciąg $\{b_n\}$ ma granicę b , to ciąg $\{a_n - b_n\}$ ma granicę $a-b$.

Tw. 3.

Jeżeli ciąg $\{a_n\}$ ma granicę a i ciąg $\{b_n\}$ ma granicę b , to ciąg $\{a_n \cdot b_n\}$ ma granicę $a \cdot b$.

Tw. 4.

Jeżeli ciąg $\{a_n\}$ ma granicę a , ciąg $\{b_n\}$ ma granicę b , przy czym żaden z wyrazów ciągu $\{b_n\}$ nie równa się zero, ani też jego granica b nie jest równa zero, to ciąg $\{\frac{a_n}{b_n}\}$ ma granicę $\frac{a}{b}$.

Tw. 5.

Ciąg o wyrazie ogólnym $u_n = q^n$ ma skończoną granicę tylko dla $-1 < q \leq 1$, przy czym:

a). Jeżeli $-1 < q < 1$, to $\lim_{n \rightarrow \infty} q^n = 0$

b). Jeżeli $q = 1$, to $q^n = 1$, więc $\lim_{n \rightarrow \infty} q^n = 1$

Tw. 6.

Jeżeli ciąg $\{a_n\}$ o wyrazach nieujemnych ma granicę a , to ciąg $\{\sqrt[p]{a_n}\}$, gdzie p jest ustaloną liczbą naturalną, ma granicę $\sqrt[p]{a}$.

Tw. 7. O trzech ciągach

Jeżeli wyrazy ogólne trzech ciągów $\{a_n\}$, $\{u_n\}$, $\{b_n\}$ spełniają dla $n \geq n_0$ nierówność:

$$a_n \leq u_n \leq b_n$$

i jeżeli ciągi $\{a_n\}$, $\{b_n\}$ mają wspólną granicę g , tzn:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} b_n = g$$

to ciąg $\{u_n\}$ ma tę samą granicę, czyli:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} u_n = g$$

Wzór 1:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[p]{a} = 1, \text{ dla } a > 0$$

Wzór 2:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (1 + a_n)^{\frac{1}{a_n}} = e, \text{ jeżeli } \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0 \text{ i } a_n \neq 0$$

Wzór 3:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[p]{n} = 1$$

Tw. 8.

$\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a_n} = 1$, jeżeli $a_n \geq 0$, $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \neq 0$ oraz $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \neq \infty$

Tw. 9.

Jeżeli dla ciągu $\{u_n\}$ istnieje granica

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left| \frac{u_{n+1}}{u_n} \right| = q < 1$$

to $\lim_{n \rightarrow \infty} u_n = 0$

2.91

Udowodnić: $\sqrt[n]{|u_n|} \rightarrow q < 1 \Rightarrow u_n \rightarrow 0$

Najpierw zauważmy, że dla $n \in \mathbb{N}$ i $n > 0$ wyrażenie potęgowe jest nieujemne, więc wszystkie wyrazy ciągu $\{\sqrt[n]{|u_n|}\}$ są określone. Na podstawie definicji granicy mamy:

$$|\sqrt[n]{|u_n|}| \leq q + \varepsilon$$

$$\sqrt[n]{|u_n|} \leq q + \varepsilon$$

$$|u_n| \leq (q + \varepsilon)^n$$

Weźmy ε tak małe, że $q + \varepsilon < 1$, wtedy:

$$|u_n| \leq (q + \varepsilon)^n < 1$$

Na podstawie tw. 5 mamy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (q + \varepsilon)^n = 0$$

Ponieważ ciąg $|u_n|$ jest ograniczony z dołu przez liczbę 0, to zachodzi:

$$0 \leq |u_n| \leq (q + \varepsilon)^n < 1$$

Stosując teraz tw. 7 o trzech ciągach, otrzymujemy: $\lim_{n \rightarrow \infty} |u_n| = 0$

Zachodzi oczywista nierówność:

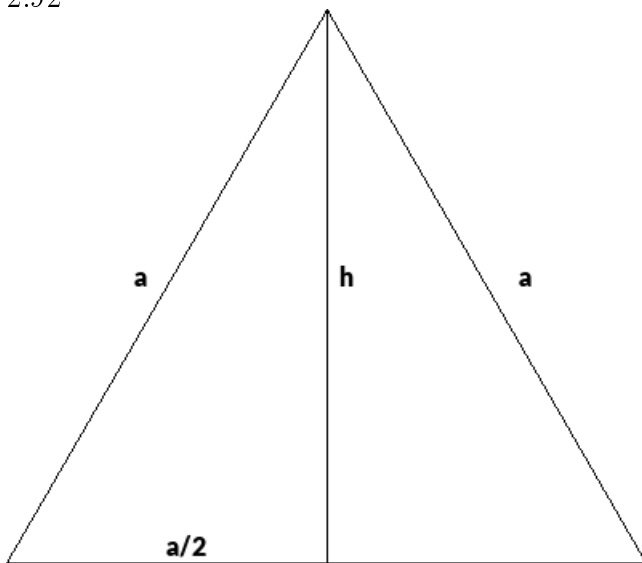
$$-|u_n| \leq u_n \leq |u_n|$$

Zatem stosując ponownie tw. 7 o trzech ciągach dostajemy ostatecznie:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} u_n = 0$$

c.n.d.

2.92

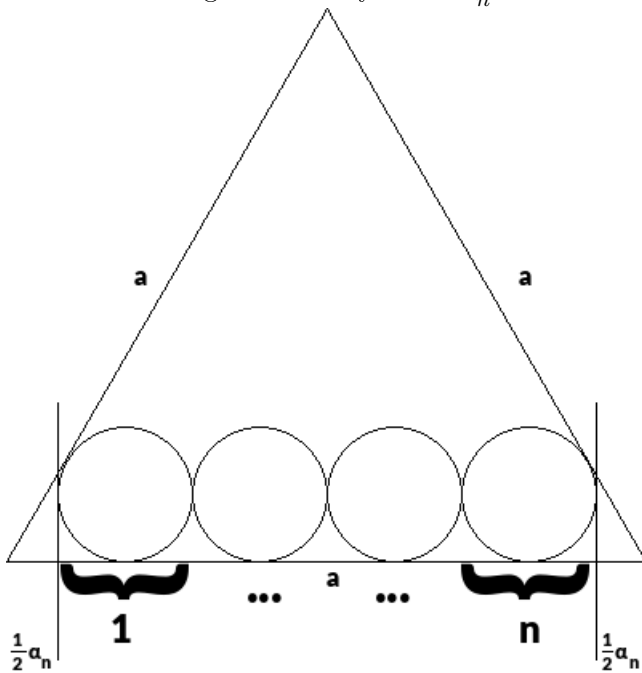
Z twierdzenia Pitagorasa obliczamy, że wysokość trójkąta równobocznego wynosi:

$$h = \frac{\sqrt{3}}{2}a$$

Zatem pole trójkąta wynosi:

$$S = \frac{1}{2}ah = \frac{1}{2}a \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}a = \frac{\sqrt{3}}{4}a^2$$

Załóżmy, że przy podstawie trójkąta leży n trójkątów. Jak widzimy na poniższym rysunku średnica każdego z nich wynosi: $\frac{a-\alpha_n}{n}$

Przy $n \rightarrow \infty$ $\alpha_n \rightarrow 0$.

Poziom wyżej nad tymi kołami leży $n - 1$ identycznych kół i tak dalej aż do

najwyższego poziomu, gdzie leży tylko jedno koło. Zatem wszystkich kół jest:

$$k_n = n + (n - 1) + (n - 2) + \dots + 1$$

Pole każdego koła wynosi:

$$S_{k_n} = \pi \cdot \left(\frac{a-\alpha_n}{2n}\right)^2 = \frac{(a-\alpha_n)^2 \pi}{4n^2}$$

Natomiast pole wszystkich kół wynosi:

$$S_{k_n} = \frac{(a-\alpha_n)^2}{4n^2} \cdot \pi \cdot (n + (n - 1) + \dots + 1) = \frac{(a-\alpha_n)^2}{4n^2} \cdot \pi \cdot \frac{n(n+1)}{2} = \frac{(a-\alpha_n)^2 (n+1)}{8n} \cdot \pi$$

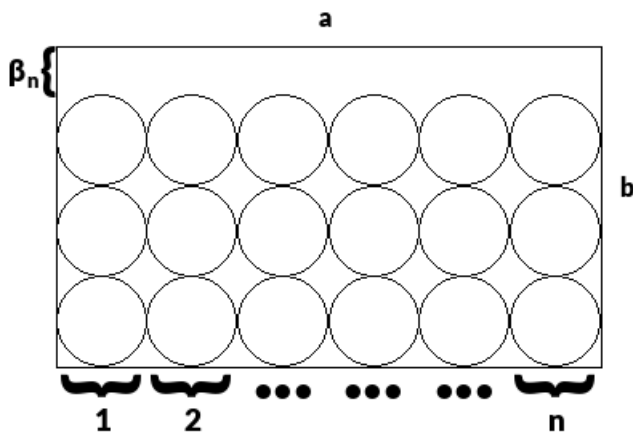
A stosunek $\frac{S_{k_n}}{S}$ wynosi:

$$\frac{S_{k_n}}{S} = \frac{(a-\alpha_n)^2 (n+1)}{8n} \cdot \pi \cdot \frac{4}{a^2 \sqrt{3}} = \frac{(a-\alpha_n)^2 (n+1) \pi}{2\sqrt{3} \cdot n \cdot a^2}$$

Obliczmy granicę ciągu $\left\{\frac{S_{k_n}}{S}\right\}$:

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{S_{k_n}}{S} &= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(a-\alpha_n)^2 (n+1) \pi}{2\sqrt{3} \cdot n \cdot a^2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(a-\alpha_n)^2 \left(1 + \frac{1}{n}\right) \pi}{2\sqrt{3} \cdot a^2} = \frac{\lim_{n \rightarrow \infty} \left((a-\alpha_n)^2 \left(1 + \frac{1}{n}\right) \pi\right)}{\lim_{n \rightarrow \infty} (2\sqrt{3} \cdot a^2)} = \\ &= \frac{(\lim_{n \rightarrow \infty} a - \lim_{n \rightarrow \infty} \alpha_n)^2 (\lim_{n \rightarrow \infty} 1 + \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n}) \lim_{n \rightarrow \infty} \pi}{2\sqrt{3} \cdot a^2} = \frac{(a-0)^2 (1+0) \pi}{2\sqrt{3} \cdot a^2} = \frac{a^2 \pi}{2\sqrt{3} \cdot a^2} = \frac{\pi}{2\sqrt{3}} = \frac{\pi \sqrt{3}}{6} \end{aligned}$$

2.93

Wzdłuż boku a leży n okręgów, każdy o średnicy $\frac{a}{n}$ i promieniu $\frac{a}{2n}$. Wzdłuż boku b leży

$\frac{b-\beta_n}{\frac{a}{n}} = \frac{n(b-\beta_n)}{a}$ okręgów, gdzie β_n jest długością, która należy do przedziału $(0, \frac{a}{n})$

w zależności od wymiarów prostokąta. $\beta_n \rightarrow 0$ gdy $n \rightarrow \infty$. Pole pojedynczego koła wynosi:

$$S_K = \pi \cdot \left(\frac{a}{2n}\right)^2 = \frac{\pi a^2}{4n^2}$$

Pole prostokąta wynosi:

$$S_P = ab$$

Łączne pole wszystkich kół wpisanych w prostokąt wynosi:

$$S_{K_n} = n \cdot \frac{n(b-\beta_n)}{a} \cdot \frac{\pi a^2}{4n^2} = \frac{\pi a(b-\beta_n)}{4}$$

Zatem szukana granica wynosi:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{S_{k_n}}{S_P} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\pi a(b-\beta_n)}{4} \cdot \frac{1}{ab} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\pi(b-\beta_n)}{4b} = \frac{\lim_{n \rightarrow \infty} \pi \cdot (\lim_{n \rightarrow \infty} b - \lim_{n \rightarrow \infty} \beta_n)}{\lim_{n \rightarrow \infty} 4b} =$$

$$\frac{\pi \cdot (b-0)}{4b} = \frac{\pi b}{4b} = \frac{1}{4} \pi$$

2.94

Trójkątów jest $n - 2$. Każdy z nich ma bok o długości $\frac{d}{n}$ oraz wysokość $h = \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{d}{n} = \frac{d\sqrt{3}}{2n}$.

Pole trójkąta wynosi:

$$S = \frac{1}{2} \cdot \frac{d}{n} \cdot \frac{d\sqrt{3}}{2n} = \frac{d^2\sqrt{3}}{4n^2}$$

Obwód trójkąta wynosi:

$$O = 3 \cdot \frac{d}{n} = \frac{3d}{n}$$

Pole całej figury wynosi:

$$S_n = (n - 2) \cdot \frac{d^2\sqrt{3}}{4n^2} = \frac{nd^2\sqrt{3}}{4n^2} - \frac{2d^2\sqrt{3}}{4n^2} = \frac{d^2\sqrt{3}}{4n} - \frac{d^2\sqrt{3}}{2n^2}$$

Obwód całej figury wynosi:

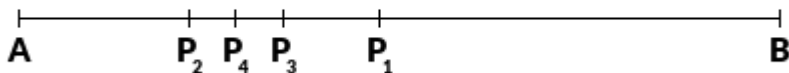
$$O_n = (n - 2) \cdot \frac{3d}{n} = \frac{n \cdot 3d}{n} - \frac{2 \cdot 3d}{n} = 3d - \frac{6d}{n}$$

Zatem szukane granice wynoszą:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} S_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{d^2\sqrt{3}}{4n} - \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{d^2\sqrt{3}}{2n^2} = 0 - 0 = 0$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} O_n = \lim_{n \rightarrow \infty} 3d - \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{6d}{n} = 3d - 0 = 3d$$

2.95

$$|AB| = l$$

$$|AP_1| = \frac{1}{2}l = a_1$$

$$|P_2P_1| = \frac{1}{4}l = a_2$$

$$|P_2P_3| = \frac{1}{8}l = a_3$$

$$|P_4P_3| = \frac{1}{16}l = a_4$$

Widzimy, że długości poszczególnych odcinków tworzą ciąg geometryczny, w którym

$$a_1 = \frac{1}{2}l \text{ oraz } q = \frac{1}{2}.$$

$$|AP_n| = \begin{cases} a_1 - a_2 + a_3 - a_4 + \dots + a_{n-1} - a_n & \text{dla } n \text{ parzystego} \\ a_1 - a_2 + a_3 - a_4 + \dots - a_{n-1} + a_n & \text{dla } n \text{ nieparzystego} \end{cases}$$

$$|AP_1| = \frac{1}{2}l$$

$$|AP_2| = \frac{1}{2}l - \frac{1}{4}l = \frac{1}{4}l$$

$$|AP_3| = \frac{1}{2}l - \frac{1}{4}l + \frac{1}{8}l = \frac{1}{4}l + \frac{1}{8}l = \frac{3}{8}l$$

$$|AP_4| = \frac{1}{2}l - \frac{1}{4}l + \frac{1}{8}l - \frac{1}{16}l = \frac{3}{8}l - \frac{1}{16}l = \frac{6}{16}l - \frac{1}{16}l = \frac{5}{16}l$$

Zatem widzimy, że długość $|AP_n|$ jest różnicą ciągów $\{b_n\}$ i $\{c_n\}$, w których:

$$b_1 = \frac{1}{2}l \text{ oraz } q_b = \frac{1}{4},$$

$$c_1 = \frac{1}{4}l \text{ oraz } q_c = \frac{1}{4}.$$

↓

$$\begin{aligned} |AP_n| &= S_{b_n} - S_{c_n} = b_1 \cdot \frac{1-q_b^n}{1-q_b} - c_1 \cdot \frac{1-q_c^n}{1-q_c} = \frac{1}{2}l \cdot \frac{1-(\frac{1}{4})^n}{1-\frac{1}{4}} - \frac{1}{4}l \cdot \frac{1-(\frac{1}{4})^n}{1-\frac{1}{4}} = \frac{1}{2}l \cdot \frac{4}{3} \cdot (1 - \frac{1}{4^n}) - \frac{1}{4}l \cdot \frac{4}{3} \cdot (1 - \frac{1}{4^n}) = \\ &= \frac{4}{3} \cdot (1 - \frac{1}{4^n}) \cdot (\frac{1}{2}l - \frac{1}{4}l) = \frac{1}{4}l \cdot \frac{4}{3} \cdot (1 - \frac{1}{4^n}) = \frac{1}{3}l \cdot (1 - \frac{1}{4^n}) \end{aligned}$$

Granica długości odcinków $|AP_n|$ wynosi więc:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} |AP_n| = \lim_{n \rightarrow \infty} (\frac{1}{3}l \cdot (1 - \frac{1}{4^n})) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{3}l \cdot (\lim_{n \rightarrow \infty} 1 - \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{4^n}) = \frac{1}{3}l \cdot (1 - 0) = \frac{1}{3}l$$

2.96

Ponieważ przyrost ilościowy substancji jest proporcjonalny do przedziału czasu τ ,

więc po chwili τ mamy:

$$Q_\tau = Q_0 + k \cdot Q_0 \cdot \tau, \text{ gdzie } k \text{ jest współczynnikiem proporcjonalności}$$

$$\text{Zatem } Q_\tau = Q_0 \cdot (1 + k \cdot \tau)$$

Dla $\tau = \frac{t}{n}$ otrzymujemy:

$$Q_t^{(n)} = Q_0(1 + k \cdot \frac{t}{n})^n$$

oraz

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} Q_t^{(n)} &= \lim_{n \rightarrow \infty} (Q_0(1 + k \cdot \frac{t}{n})^n) = Q_0 \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} [(1 + \frac{kt}{n})^{\frac{n}{kt}}]^{kt} = \\ &= Q_0 \cdot [\lim_{n \rightarrow \infty} (1 + \frac{kt}{n})^{\frac{n}{kt}}]^{kt} = Q_0 \cdot e^{kt} \end{aligned}$$